МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Червоноградський гірничо-економічний фаховий коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Голова приймальної комісії
_____ Наталія КУРІВЧАК
«14» травня 2025 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ у формі співбесіди

для осіб, які вступають на навчання
до Червоноградського гірничо-економічного фахового коледжу
для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра

на основі базової середньої освіти

ПІДГОТОВЛЕНО:
викладач вищої категорії, старший викладач Беркита О.М,
викладач другої категорії Харко Х.П.

Обговорено й затверджено
на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін
від 29.04.25 протокол № 9
Голова циклової комісії Ірина ПЛІШ

2025 р

Пояснювальна записка

Програма відображає засадничі ідеї Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, ідеї концепції «Нова українська школа» (2016 року).

Програму вступного випробування з предмету «Українська мова» розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для учнів 5-9 класів (рівень стандарту, 2017 р.).

У поданому документі враховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмету, що має виразні інтегративні функції.

Матеріал програми розподілено за такими розділами:

- ✓ «Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія»,
- ✓ «Лексикологія. Фразеологія»,
- ✓ «Будова слова. Словотвір»,
- ✓ «Морфологія»,
- ✓ «Синтаксис. Пунктуація».
- ✓ «Стилістика»,
- ✓ «Розвиток мовлення» .

Мета вступного іспиту з української мови: виявити й оцінити рівень навчальних досягнень, ступінь підготовленості з української мови у вступників, які здобули середню освіту з метою їх подальшого навчання в закладі фахової передвищої освіти.

Завдання вступного іспиту з української мови - оцінити у вступників:

1) знання змісту мовних понять і термінів;

2) знання мовних явищ, закономірностей, правил орфографії та пунктуації;

3) знання значення мовних одиниць та особливостей їх функціонування;

4) уміння розпізнавати мовні явища і закономірності;

5) уміння визначати істотні ознаки мовних явищ;

6) уміння відрізняти випадки правильного використання мовних засобів від помилкових.

7) орфоепічні, орфографічні, морфологічні, лексичні, пунктуаційні навички.

Зміст навчального матеріалу

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія.

Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення йо, ьо. Правила вживання м 'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис -н- та -нн- у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розташовувати слова за алфавітом;
  наголошувати слова відповідно до орфоепічиих норм (згідно 3 додатком);
- ✓ визначати звукове значення букв у словах;
  розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків,
- ✓ основні випадки чергування голосних і приголосних звуків,
- ✓ чергування у-в, і-й;
- ✓ розпізнавати вивчені орфограми;
- ✓ правильно писати слова з вивченими орфограмами,
- ✓ знаходити іі виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.

2. Лексикологія. Фразеологія.

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Мексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологічні одиниці.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Пояснювати лексичні значення слів;
- ✓ добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні;
- ✓ уживати слова в переносному значенні;
- ✓ знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів за значенням (омоніми, синоніми, антоніми, пароніми);
- ✓ пояснювати значення фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні.

3. Будова слова. Словотвір.

Будова слова, спільнокореневі слова, форми одного того самого слова.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Визначати значущі частини й закінчення слова;
- ✓ розрізняти форми слова й спільнокореневі слова,
- ✓ правильно вживати їх у мовленні.

4. Морфологія

4.1. Іменник

Іменник як частота мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно і под.)

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати іменники;
- ✓ визначати належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням,
- ✓ уживаністю в мовленні;
- ✓ правильно відмінювати іменники,
- ✓ відрізняти правильні форми іменників від помилкових;
- ✓ використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостями.

4. 2. Прикметник

Прикметник як частина мови. значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати й відмінювати прикметники;
- ✓ визначати розряди прикметників за значенням;
- ✓ утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників;
- ✓ відрізняти правильні форми від помилкових.

4.2 Числівник

Числівник як частина мови; значення; морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками .

Вступники повинні вміти:

- ✓ визначати сполучуваність числівників з іменниками;
- ✓ правильно утворювати форми числівників для позначення часу й дат.

4.3 Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати й відмінювати займенники;
- ✓ відрізняти правильні форми займенників від помилкових,
- ✓ правильно використовувати їх у мовленні;
- ✓ правильно писати неозначені й заперечні займенники.

4.4 Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид, форми дієслова. Дієвідміювання. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з дієприкметниковими зворотами. Активні й пасивні дієприкметники. Творення й відмінювання активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Правопис відмінкових закінчень дієприкметників. Обмеженість уживання форм активних дієприкметників теперішнього часу в сучасній українській мові, способи їх заміни. Безособові дієслівні форми на -но, -то. Правопис суфіксів дієприкметників. -Н- у дієприкметниках та -нн- у прикметниках дієприкметникового походження. Не- з дієприкметниками. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові. Вид і час дієприслівників. Дієприслівники недоконаного й доконаного виду, їх творення. Не з дієприслівниками.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати дієслова,
- ✓ особливі форми дієслова,
- ✓ безособове дієслово;
- ✓ визначати види, час.

4.5 Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо іі через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати прислівники,
- ✓ визначати їхню синтаксичну роль, ступені порівняння прислівників;
- ✓ відрізняти правильні форми ступенів порівняння прислівників від помилкових;

4.6 Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямими відмінками іменника. Правопис прийменників. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови. Частка як службова частота мови. Правопис часток. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки; правильно й комунікативно доцільно використовувати прийменники в мовленні.
- ✓ Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням інших співзвучних частин мови; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні.
- ✓ Розпізнавати частки; правильно писати частки; відрізняти сполучники.
- ✓ Розпізнавати вигуки й правильно їх писати.

5. Синтаксис. Пунктуація.

Словосполучення й речення. Словосполучення. Будова й види словосполучень за способами вираження головного слова. Речення. Речення прості й складні, двоскладні й односкладні. Граматична помилка та її умовне позначення.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення.
- ✓ Розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за будовою, складом граматичної основи, за наявністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань; вставних слів, словосполучень, речень; відокремлених членів речення).

5.1 Просте речення.

Односкладне речення. Односкладні прості речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, узагальнено-особові, неозначено-особові,

безособові) і підмета (називні). Односкладне речення як частина складного речення. Тире в неповних реченнях.

Двоскладне речення. Головні й другорядні члени речення. Підмет і присудок. Способи вираження підмета. Простий і складений присудок (іменний і дієслівний). Способи вираження присудка. Тире між підметом і присудком. Узгодження головних членів речення. Речення поширені й непоширені. Порядок слів у реченні. Логічний наголос. Означення, додаток ії обставини як другорядні члени речення. Прикладка як різновид означення. Написання прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки. Види обставин (за значенням), способи вираження їх. Порівняльний зворот. Виділення порівняльних зворотів комами.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Визначати структуру простого двоскладного речення, особливості зв'язку між підметом і присудком.
- ✓ Правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення.
- ✓ Правильно вживати тире між підметом і присудком.
- ✓ Розпізнавати види другорядних членів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні.

5.2 Просте ускладнене речення.

Речення з однорідними членами. Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями). Речення з відокремленими членами. Однорідні члени речення (зі сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Поширені й непоширені однорідні члени речення. Смислові відношення між однорідними членами речення(єднальні, протиставні, розділові).

Кома між однорідними членами речення. Речення з кількома рядами однорідних членів. Однорідні й неоднорідні означення. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Двокрапка й тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати просте речення з однорідними членами; звертаннями; вставними словами, словосполученнями й реченнями; відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними;
- ✓ правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості таких речень у мовленні;
- ✓ правильно розставляти розділові знаки в них.

5.3 Способи відтворення чужого мовлення . Пряма й непряма мова.

Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог. Розділові знаки при прямій мові й діалозі.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Замінювати пряму мову непрямою;
- ✓ правильно й доцільно використовувати у тексті пряму мову;

- ✓ правильно використовувати розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

5.4 Складне речення, його ознаки.

Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком. Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку між його частинами. Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати складні речення різних типів,
- ✓ визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простили реченнями:
- ✓ добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті;
- ✓ розпізнавати складносурядні речення. комунікативно доцільно використовувати їхні виражальні можливості я мовленні;
- ✓ правильно розставляти розділові знаки в складносурядному реченні.

5.5 Складнопідрядне речення, і його будова й засоби зв'язку в ньому.

Підрядні сполучники й сполучувані слова у складнопідрядних реченнях. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами (способу дії й ступеня, порівняння, місця, часу, причини, наслідку, мети, умови, допусту). Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення. Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати складнопідрядні речення, визначати їхню будову, зокрема складнопідрядних речень з кількома підрядними;
- ✓ визначати основні види підрядних частин, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами;
- ✓ правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування;
- ✓ правильно розставляти розділові знаки в складнопідрядному реченні.

5.6 Безсполучникове складне речення.

Смислові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучникових реченнях.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати безсполучникові складні речення;
- ✓ правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні;
- ✓ правильно розставляти розділові знаки в них.

5.7 **Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.**

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати складні речення з різними видами сполучникового и безсполучникового зв'язку;
- ✓ будувати схему речення.

6. Стилістика.

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки. функції.

Вступники повинні вміти:

- ✓ Розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них:
- ✓ користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування.

Критерії оцінювання знань абітурієнтів

Даний комплекс нормативних критеріїв містить у собі головні вимоги щодо оцінки рівня базової підготовки абітурієнта з дисципліни «Українська мова».

Рівень підготовки вступників оцінюється за 95- бальною системою.

Критерії оцінювання

№	Рівень		Критерії
1	**Високий рівень**	**75 - 95 балів**	• Абітурієнт вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури; • аргументовано висловлює свої думки; • проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних завдань при самостійній роботі.
2	**Достатній рівень**	**50 - 74 бали**	• Абітурієнт володіє. певним обсягом навчального матеріалу, • здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків. • Допускає. несуттєві неточності.
3	**Середній рівень**	**25 - 49 балів**	• Абітурієнт володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, • уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.
4	**Початковий рівень**	**1-24 бали**	• Абітурієнт володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Список літератури з української мови, рекомендований для підготовки до вступу в коледж:

1. **Авраменко О. М. Українська мова**. Комплексне видання. — Київ : Грамота, 2023. — 352 с.
2. **Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова. 9 клас** : підручник. — Київ : Генеза, 2021. — 256 с.
3. **Яценко Т. В. Українська мова. Тематичні тести**. — Харків : Ранок, 2020. — 144 с.
4. **Голуб Н. І. Збірник диктантів з української мови**. — Київ : Освіта, 2018. — 96 с.
5. **Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова.** — Київ : Вища школа, 2019. — 320 с.
6. **Караванський С. І. Секрети української мови**. — Чернівці : Букрек, 2017. — 224 с.
7. **Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо**. — Київ : Либідь, 2001. — 176 с.
8. **Ковальчук І. М. Підготовка до вступного іспиту з української мови**. — Львів : Світ, 2022. — 128 с.
9. **Українська мова. 1000 тестів для підготовки до вступу**. — Харків : Торсінг, 2020. — 192 с.
10. **Програма вступного випробування з української мови** [Електронний ресурс]. — Режим доступу: Освіта.ua .

Освітні платформи та курси

1. **Всеукраїнська школа онлайн** — безкоштовні курси з української мови для 5–11 класів, з відеоуроками, тестами та матеріалами для самоперевірки.
2. **Prometheus** — курс «Українська мова та література для підготовки до ЗНО» (актуальний і для НМТ), створений провідними викладачами.
3. **EdEra** — онлайн-курс «Українська мова І» з інтерактивними завданнями та поясненнями.
4. **iLearn від Освіторії** — безкоштовна платформа з вебінарами, тестами та порадами для підготовки до НМТ.

Тестування та тренажери

1. **Osvita.ua** — тести ЗНО попередніх років, тематичні завдання, демонстраційні варіанти НМТ.
2. **Український центр оцінювання якості освіти** — офіційний онлайн-тренажер з української мови, з розділами за темами.

Мобільні застосунки та інтерактив

1. **«Мова – ДНК нації»** — додаток «Лепетун» з ілюстрованими правилами, тестами та нагадуваннями для щоденного навчання.
2. **«Давай займемось текстом»** — мобільний застосунок для вдосконалення мовлення та правопису (Android/iOS).
3. **Duolingo** — курс української мови з нуля, з гейміфікованим підходом (корисно для повторення базових тем).

Додатково

Education.ua – добірка ресурсів для вступників — зібрані посилання на курси, тренажери, відеоуроки та поради щодо підготовки.